

ЛЮДИНА ЯК ТВОРІННЯ І ТВОРЕЦЬ КУЛЬТУРИ

Актуальність дослідження постає в необхідності вивчення даної теми, а також відповідно в потребі її аналізу в сучасних умовах. Також є питання, що полягає в тому, чи людський талант це дар чогось вищого, чи ні? Ще одним фактором актуальності дослідження даної теми є те, що роль людини була і залишається ключовою в розвитку культури. **Мета дослідження:** проаналізувати людину як творіння чогось вищого і творця культури, опираючись на статті та дослідження філософів та мислителів як і минулих часів, так і сучасності. Визначити, чи людський талант це дар чогось вищого, чи це набуті завдяки часу та досвіду навички. **Об'єкт дослідження:** людина та культурне середовище. **Предмет дослідження:** людина та культура. **Завдання дослідження:** раніше вже зазначалося, що людина є творцем світу культурних цінностей, у цій якості вона реалізує свої творчі здібності, свій творчий потенціал. Чим же зумовлюється цей потенціал? Із давніх-давен питання про природу творчих можливостей людини хвилювало мислителів [1, с.1]. Те, що людина у своїй діяльності не просто відтворює, повторює, наслідує природу, а й продуктивно втілює власні задуми, реалізує певний план дій, доцільно розбудовує навколишній світ відповідно до своїх потреб, – усе це свідчить про творчий характер людської діяльності. Але звідки береться саме можливість людини творити щось нове? Культура – це природа [2, с. 1]. Яку «перетворює» людина стверджуючи засобом цього себе в якості людини, їх протиставлення завжди несе збитки гідності людини. Вона – єдина істота, здібна до неперервного новаторства. З релігійної точки зору вважалося, що пріоритетом творчості володіє тільки Бог [1, с. 2]. Він є творцем світу й людини, а сама людина здатна лише здійснювати божественний задум недоступний людському розумінню. У цьому положенні є певний сенс, адже визначити загальну доцільність людських дій, життя і творчості не так просто, ми, як правило, ставимо перед собою конкретну мету. Мислителі епохи Відродження бачили своє завдання в боротьбі з пануванням релігійного світогляду, а тому ще більш посилили значення розуму як сутнісної характеристики людини [4, с. 1-2]. Культура Відродження висула людину в центр світобудови, вбачаючи в ньому не просто «серединне істота», але найважливіша ланка, що об'єднує в собі основні особливості устрою Всесвіту.

Використання людиною певних засобів діяльності теж опосередковує її ставлення до природи: людина спочатку з природного середовища виготовляє собі відповідні знаряддя, а вже потім з допомогою цих знарядь діє на природу (полосе, валить ліс, будує житло, виготовляє інші знаряддя, одяг тощо). Отже, основою творчості виступає саме використання знарядь праці – тобто витворення з природних речей того, що не виникає з природи саме по собі. Звичайно, творення відбувається цілком за законами природи, але задля реалізації людського задуму, втілення його в дійсність. Відомо, що людина не народжується з готовими здібностями до творчої діяльності, вони розвиваються внаслідок входження людини у світ людей, її соціалізації. У міру розвитку особистої можливості реалізації її творчого потенціалу зумовлюються особливостями взаємодії цієї особистості зі світом дорослих, суспільними відносинами та всією сукупністю індивідуально визначених контактів зі світом. Мірою всебічного становлення творчих здібностей є свобода та широта спілкування людини з культурою у процесі її розвитку, а також активність самої особистості в розкритті світу культурних цінностей. Сам процес розвитку особистості є творчим процесом, творенням людини як творчої істоти. І вся річ у тому, щоб не загасити вогонь творчості, не звужувати простір для реалізації творчих можливостей людини. Культура завжди існує як певна традиція, кожне культурне середовище прагне зберегти власну стабільність, суспільно визначений статус, певну культурну атмосферу [3, с. 1]. Микола Бердяєв, наприклад, вважає, що суспільна культура завжди будується таким чином, що цінності нижчого порядку завжди намагаються підпорядкувати собі цінності вищі. Натомість творці культури, окремі генії людства завжди намагалися відокремитися від загалу, «не розчинитися» серед натовпу, зробити або здійснити щось незвичайне, нове. Дехто вважає, що вічний конфлікт існує також між творцями культури й державою, бо держава завжди намагається людей творчих перетворити на своїх слуг або ж примусити їх визнати середній рівень за найбільш «нормальний». Творення культури в усіх сферах спрямоване на досягнення певної досконалості, найвищого рівня або вищої якості як у пізнанні, так і в мистецтві, моральності, культурі людських відносин [1, с. 3]. Істина, краса, правда, кохання, за словами Бердяєва, не залежать від кількості, це – якості. Прагнення досягти якісної досконалості культури відбирає людей видатних здібностей до певної еліти, яка, однак, на відміну від усіх інших «еліт» не має у суспільстві ніяких пільг і не прагне панувати над людьми. Це еліта за здібностями. Справжня культура несумісна з натовпом, вона спрямована на особистість і твориться особистістю. Це не означає, що хтось позбавлений ролі творця культури. Адже кожна людина творить саму себе, вона завжди – продукт культурного саморозвитку. Але люди мають різні творчі здібності. Не всі вони творці невмирущих культурних цінностей, і не тому, що в них «не вистачає таланту», а найчастіше тому, що переосмислення сталого, узвичаєного – важка праця людського духу. Людська геніальність полягає у вмінні побачити звичайне під іншим кутом зору, інакше, ніж це бачать інші. Світ культури розвивається тільки там, де мають місце вільний пошук, переоцінка того, що всім здається аксіомою, звичайним. Побачити звичайне як чудо – з цього акту здивування нерідко починається творчість. Культура у своєму розвитку демократизується, це не означає, що творенням культурних цінностей починає займатися все людство. Що таке істина, краса й добро – неможна визначити голосуванням. Як творити людину – не вирішується на референдумах. Нічого немає на світі більш помилкового, ніж зневіра у своїй здатності до творчості. Але для того, щоб проявилися наші творчі здібності, необхідно знайти насамперед «свою справу», тобто той вид діяльності, до якого «лежить душа» і який сприяє нашому загальному розвитку. Як правило, це нелегко. Але вкрай необхідно, як з точки зору реалізації власних можливостей та здібностей, так і з точки зору інтересів суспільного розвитку. У міру розвитку суспільства все більшої цінності набувають саме творчі особистості. Науково-технічний прогрес, комп'ютеризація, створення гнучких технологій, не кажучи вже про гуманізацію і демокритизацію самого суспільства, по потребують сьогодні не просто сліпого виконання чужих інструкцій або вказівок, а людини-творця. **Висновок:** можливості людини, як доводить наука, невичерпні. Ми зараз не використовуємо й малої частки своїх здібностей. Тому повинні постійно дбати про розширення реалізації наших можливостей, пам'ятаючи при цьому, що саме всебічний розвиток наших здібностей та їх використання на благо людства є єдино гідним людини способом її самоутвердження у світі, засобом самозбереження людства перед загрозою глобальних катастроф і виконання свого загальнолюдського призначення у Всесвіті.

Список використаних джерел

1. Тема 29. Людина як творець культури. URL: https://edufuture.biz/index.php?title=Тема_29_Людина_як_творець_культури.
2. Людина як продукт культурної еволюції і культура як продукт еволюції людини. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11285/>.
3. Людина як творець і творіння культур URL: <https://thelibrary.info/filosofiya/422596-ljudina-yak-tvorec-i-tvorinnya-kultur/>.
4. Людина як творіння і творець культури. URL: https://stud.com.ua/39183/sotsiologiya/lyudina_tvorets_tvarin_kulturi.